

Vocabulari d'economia

Llenguatges Específics
Sèrie Menor, 7

Vocabulari d'economia

DIRECTOR
Josep Lacreu

DISSENYADOR DE LA PORTADA
Vicent Almar

MAQUETADOR
Donís Seguí

© D'aquesta edició: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació i Ciència. Direcció General de Política Lingüística - Colomar Editors

ISBN: 84-87593-20-8

Depòsit legal: V-3540-1993

Impressió: Gràfiques Colomar S. A. Oliva (La Safor)

PRESENTACIÓ

Amb aquesta col·lecció de diccionaris, la Generalitat i les universitats valencianes volen contribuir a augmentar la presència del valencià en l'àmbit universitari. Es tracta d'una iniciativa tendent a facilitar a alumnes i professors l'assimilació del vocabulari bàsic de les diverses disciplines científiques que constitueixen la matèria curricular dels nivells superiors de l'ensenyament.

Al recer d'aquesta idea, la col·lecció s'ha dissenyat amb un format de butxaca, perquè siga una eina de consulta fàcil, que puga acompanyar els usuaris en les seues tasques de cada dia, resolent-los alguns dels problemes que es presenten fent classe, prenent apunts, etc.

Partint de la nostra realitat sociolingüística, i a fi de donar la màxima utilitat a aquests llibrets, la selecció de paraules s'ha fet des d'una doble perspectiva. En primer lloc, s'ha volgut, és clar, que hi estigueren el màxim nombre de paraules que conformen el vocabulari bàsic de cada matèria; i, en segon lloc, s'ha intentat també introduir-hi aquells mots que, per les diferències existents entre el castellà i el valencià, podien aportar una informació particularment profitosa per a evitar les interferències que inevitablement es produeixen pel contacte entre les llengües.

Jesús Huguet i Pascual
Director general de Política Lingüística

INTRODUCCIÓ

En l'aprenentatge de qualsevol matèria, té un paper decisiu l'adquisició del lèxic específic, ja que només la possessió de la terminologia adequada ens permet moure'ns amb possibilitat d'èxit dins de les complexitats que formen cada àmbit del saber. Més enllà de les paraules de la vida quotidiana, cada ciència comporta una incessant creació de nous termes, imprescindibles per a designar fenòmens dels quals s'ocupa. També els estudis de les realitats econòmiques exigeixen, ja des de ben antic, però en evolució constant, un conjunt de termes propis o bé d'altres compartits amb altres camps de l'activitat humana, però que en la terminologia econòmica adopten un significat particular.

Tot això és vàlid per a totes les llengües, òbviament, si bé cal subratllar el fet –molt propi dels llenguatges científics– que en les terminologies especialitzades són habituals i lògics els préstecs, l'extensió a d'altres llengües de termes encunyats en l'idioma dels països on una determinada ciència té un desenvolupament més avançat.

Aquest *Vocabulari d'economia* és sens dubte un instrument valuós per a tots els qui ens relacionem amb aquests assumptes –professors, estudiants, periodistes i en general qualsevol ciutadà–, i volem fer-ho en la nostra llengua. La Direcció Tècnica de Política Lingüística –i sobretot Bartomeu Prior, amb la col·laboració de Josep M. Chordà–, ha fet una bona selecció de termes. No hi ha dubte que el resultat d'aquest treball tindrà una utilitat notable.

Celestí Suárez
Catedràtic d'Economia Aplicada
Universitat Jaume I

ABREVIATURES UTILITZADES

<i>adj.</i>	adjectiu	<i>m.</i>	substantiu masculí
<i>Cast.</i>	castellà	<i>pl.</i>	plural
<i>esp.</i>	especialment	<i>pron.</i>	pronominal
<i>f.</i>	substantiu femení	<i>v. intr.</i>	verb intransitiu
<i>inv.</i>	invariable	<i>v. tr.</i>	verb transitiu

A

abaratir *v. tr.* Abaixar el preu (d'una cosa).

- *Cast.* abaratar.

abonament *m.* Assentament en el crèdit d'un compte.

- *Cast.* abono.

absorció *f.* Fusió d'empreses en què la dominant fa desaparèixer la personalitat jurídica independent de les altres englobant-les dins l'estructura pròpia.

- *Cast.* absorción.

acció *f.* Cadascuna de les parts en què ha de ser representat obligatòriament el capital social.

- *Cast.* acción.

acomiar *v. tr.* Donar comiat.

- *Cast.* despedir.

acompte *m.* **1.** Quantitat parcial d'un compte, pagada abans de la liquidació total. **2.** Préstec reemborsable en un termini fixat, amb un tant per cent d'interès convingut i amb una garantia.

- *Cast.* **1.** anticipo. **2.** préstamo.

actiu *m.* Conjunt de béns i de crèdits d'una empresa.

- *Cast.* activo.

alça *f.* Augment del preu d'un bé econòmic.

- *Cast.* alza.

amortització *f.* **1.** Acció i efecte d'amortitzar. **2. amortització comptable** Disminucions de valor de determinats elements patrimonials que es reflecteixen en la comptabilitat. **3. amortització financera** Liquidació de l'actiu fix, o siga, conversió periòdica d'aquest en disponibilitats que proporcionen a l'empresa recursos líquids.

- *Cast.* **1.** amortización. **2.** amortización

contable. **3.** amortización financiera.

amortitzar *v. tr.* Fer una inversió per compensar la pèrdua de valor d'un bé en un període de temps donat.

- *Cast.* amortizar.

ampliació de capital Augment de la xifra del capital d'una societat mercantil.

- *Cast.* ampliación de capital.

anàlisi econòmica Part de l'economia que estudia els models generals d'uniformitat del procés econòmic i els combina en un sistema coherent.

- *Cast.* análisis económico.

apreciar *v. tr.* Determinar el valor (d'una cosa).

- *Cast.* apreciar.

apreuament *m.* Acció i efecte d'apreuar.

- *Cast.* justiprecio, valoración.

apreuar *v. tr.* Avaluar.

- *Cast.* justipreciar, valorar.

aranzel *m.* Gravamen duaner o impost amb què el govern grava la importació o exportació d'un bé.

- *Cast.* arancel.

assalariat -ada *m. i f.* Persona que treballa per compte de patrons a canvi d'un salari.

- *Cast.* asalariado -da.

assentament *m.* Anotació feta en un llibre comptable referent a una operació mercantil determinada.

- *Cast.* asiento.

atur *m.* Desocupació.

- *Cast.* paro.

auditoria *f.* Examen de la situació econòmica d'una societat feta per auditors, a fi de donar-ne a conèixer l'estat patrimonial

o financer.

- *Cast.* auditoría.

autarquia *f.* Situació teòrica d'economia

autosuficient respecte a l'exterior.

- *Cast.* autarquía.

B

baixa *f.* **1.** Disminució del preu, del valor, d'alguna cosa en el mercat. **2.** Disminució brusca i de considerable importància del preu d'una cosa. **3. estat de baixa** Descens general en la cotització dels valors borsaris.

• *Cast.* **1.** baja. **2.** bajón *m.* **3.** estado de baja.

balanç *m.* **1.** Compte que fa el comerciant de l'estat dels seus cabals. **2.** Estat extractat o derivat d'anotacions comptables per examinar la gestió d'una empresa.

• *Cast.* balance.

balança *f.* **1.** Quadre general de les relacions de dèbit i crèdit que lliguen un àmbit econòmic amb l'exterior. **2. balança comercial** En un país donat, part de la balança de pagaments que registra els intercanvis de mercaderies entre aquest país i la resta del món. **3. balança de pagaments** Document comptable que recull les transaccions fetes per un país amb la resta del món en un temps determinat.

• *Cast.* **1.** balanza. **2.** balanza comercial. **3.** balanza de pagos.

banc *m.* Institució econòmica que pren fons a préstec i que pot crear diner per a fer préstecs.

• *Cast.* banco.

banca *f.* **1.** Conjunt de bancs que constitueixen l'anomenat *sistema bancari*. **2.** Entitat bancària, normalment de poc volum, anomenada també *casa de banca*.

• *Cast.* banca.

barat -a *adj.* A baix preu.

• *Cast.* barato -ta.

base *f.* **1.** Preu usat com a unitat o terme de comparació per a calcular altres preus. **2. base econòmica** Conjunt d'activitats productives d'una zona que exporta productes o serveis. **3. base imposable** Quantia de la renda, fixada legalment, i sobre la qual recau un impost determinat. **4. base liquidable** Xifra que resulta de deduir de la base imposable les despeses necessàries per a obtenir la renda.

• *Cast.* **1.** base. **2.** base econòmica. **3.** base imponible. **4.** base liquidable.

bé *m.* **1. pl.** Riquesa, fortuna, patrimoni. **2.** Tot allò de què es pot disposar jurídicament per traure'n un profit o una utilitat. **3. bé immoble** Bé que té una situació fixa i no pot ser desplaçat sense malmetre's (terreny). **4. bé moble** Bé que no té una situació fixa i que pot ser traslladat d'una banda a una altra sense que es malmeta. **5. béns d'equipament** Conjunt de béns materials (plantes industrials, maquinària, instal·lacions, serveis, etc.) necessaris per al funcionament d'una unitat de producció.

• *Cast.* **1.** bienes. **2.** bien **3.** bien inmueble. **4.** bien mueble. **5.** bienes de equipo.

benefici *m.* Diferència entre els ingressos resultants de les vendes dels productes i les despeses que comporta el procés productiu.

• *Cast.* beneficio.

bescanvi *m.* Compra-venda de mercaderies en què no intervenen els diners.

• *Cast.* intercambio.

bestraure *v. tr.* Avançar (diners) a algú,

pagar per endavant o abans del temps establert.

- *Cast.* adelantar, anticipar.

bestreta *f.* Diners bestrets o anticipats.

- *Cast.* anticipo *m.*

bitllet (o bitllet de banc) *m.* Document de paper emés per un banc emissor, que té la validesa de diner de curs legal donada per l'estat.

- *Cast.* billete, billete de banco.

bo *m.* **1.** Títol de crèdit, emés per l'estat o per una entitat bancària i lliurat com a contrapartida d'un préstec. **2.** Bitllet, aval, etc., en què s'indica que una quantitat ha de ser lliurada al portador.

- *Cast.* bono.

bonificació *f.* Millora i avantatge que amb caràcter addicional és concedit en les condicions d'un contracte de caràcter econòmic.

- *Cast.* bonificación.

borsa *f.* **1.** Mercat organitzat on es reuneixen professionals per fer compres i vendes de valors o de productes. **2. jugar a la borsa** Especular sobre l'alça i la baixa dels valors.

- *Cast.* **1.** bolsa. **2.** jugar a la bolsa.

borsari -ària *adj.* Relatiu a la borsa.

- *Cast.* bursátil.

C

cabal *m.* **1.** Conjunt de béns que es tenen. **2.** *pl.* Diners.

- *Cast.* **1.** caudal. **2.** caudales.

caixa *f.* **1.** Conjunt dels actius líquids realitzables d'una manera immediata pel subjecte patrimonial. **2. caixa d'estalvis** Institució financera de caràcter inicialment no lucratiu destinada a l'administració de dipòsits d'estalvis de primer grau a profit dels imposants i de la comunitat.

- *Cast.* **1.** caja. **2.** caja de ahorros.

cambra *f.* Entitat o organisme que agrupa individus o entitats d'una mateixa activitat econòmica.

- *Cast.* cámara.

cànon *m.* Pagament periòdic en metàl·lic o en espècie com a retribució de la fruïció d'un bé llogat o arrendat.

- *Cast.* canon.

canvi *m.* **1.** Bescanvi. **2.** Preu de cotització dels valors mercantils. **3.** Diner retornat al comprador quan aquest ha donat una moneda, bitllet, etc., superior al preu de la compra. **4.** Diners que es descanvien. **5.** Conjunt de moneda fraccionària que es destina al canvi. **6. agent de canvi i borsa** Persona que intervé d'una manera privativa en la contractació dels valors públics cotitzables a la borsa.

- *Cast.* **1.** cambio, intercambio. **2.** cotización *f.*, cambio. **3.** cambio, vuelta *f.* **4.** cambio. **5.** suelto, cambio. **6.** agente de cambio y bolsa.

capital *m.* **1.** Diners que es posseeixen. **2.** Conjunt de mitjans de producció reproduïbles amb l'acció d'una unitat pro-

ductiva i susceptibles d'originar una renda de període en període. **3. capital social a.** Total d'actius líquids a disposició de l'empresari. **b.** Valor monetària de les aportacions dels socis en les societats.

- *Cast.* **1.** i **2.** capital. **3.** capital social.

capitalisme *m.* Sistema de producció caracteritzat per la tècnica avançada, la propietat privada dels mitjans de producció i la recerca del benefici màxim.

- *Cast.* capitalismo.

capitalització *f.* **1.** Procés pel qual el capital d'una empresa augmenta el seu valor. **2.** Forma de previsió que té per objecte la constitució d'un capital i el seu lliurament al beneficiari o tenidor del títol en una data establida.

- *Cast.* capitalización.

càrrec *m.* Anotació comptable que representa un augment en un compte de l'actiu o bé una disminució en un del passiu.

- *Cast.* cargo.

cartera *f.* Conjunt de valors i d'altres efectes comercials que formen part de l'actiu d'una empresa.

- *Cast.* cartera.

cobertura *f.* Proporció que s'estableix entre les reserves immediatament disponibles i els dipòsits.

- *Cast.* cobertura.

cobrament *m.* Acció i efecte de cobrar.

- *Cast.* cobro.

cobrar *v. tr.* **1.** Rebre, guanyar, adquirir, especialment diners. **2.** Demanar i obtenir el pagament. **3.** Recollir, retirar.

- *Cast.* cobrar.

comerç *m.* **1.** Conjunt d'activitats de compra i venda i de bescanvi de mercaderies. **2. comerç a l'engròs** Comerç en gran quantitat. **3. comerç al detall (o a la menuda)** Comerç en quantitats petites. **4. comerç exterior** Transaccions d'un estat amb uns altres. **5. comerç interior** Comerç efectuat entre els diversos centres productius d'un mateix estat.

• *Cast.* **1.** comercio. **2.** comercio al por mayor, mayorista. **3.** comercio al por menor, minorista. **4.** comercio exterior. **5.** comercio interior.

comercialització *f.* Procés d'acostament d'un bé de la unitat de producció al consumidor.

• *Cast.* comercialización.

comerciar *v. intr.* Fer comerç, comprar i vendre efectes, negociar.

• *Cast.* comerciar.

comiat *m.* **1.** Forma d'extinció de la relació laboral per la voluntat unilateral de l'empresari. **2. donar comiat** Invitar a deixar la col·locació un patró a un obrer.

• *Cast.* **1.** despido. **2.** despedir, echar.

competència *f.* Rivalitat entre productors o comerciants per a controlar un mercat més ampli.

• *Cast.* competencia.

competitiu -iva *adj.* Que pot resistir la competència amb altres.

• *Cast.* competitivo -va.

comprar *v. tr.* Adquirir (alguna cosa) a canvi d'una suma convinguda i amb unes condicions preestablides.

• *Cast.* comprar.

comptabilitat *f.* Branca de l'economia que té per objecte la captació, la representació i la mesura del patrimoni.

• *Cast.* contabilidad.

comptant *adj.* Dit del diner efectiu.

• *Cast.* contante.

compte *m.* **1.** Estat de les sumes a rebre o a pagar. **2.** Registre regular de transaccions pecuniàries, de deutes i crèdits. **3. carregar en compte** Assentar en el debit d'algú. **4. compte corrent bancari** Contracte de dipòsit entre un banc i una

persona o unes quantes pel qual s'aporten crèdits i deutes a compensar mentre dura el contracte, a la fi del qual pot exigir-se'n el saldo. **5. estat de comptes** Relació dels assentaments efectuats en un llibre comptable en un període determinat i amb indicació del saldo corresponent. **6. rendició (o retiment) de comptes** Acció de presentar la relació de despeses i ingressos d'una administració o gestió per tal que pugui ser comprovada.

• *Cast.* **1.** i **2.** cuenta *f.* **3.** cargar en cuenta. **4.** cuenta corriente bancaria. **5.** estado de cuentas. **6.** rendición de cuentas.

conjuntura econòmica Conjunt dels components de la vida econòmica o políticossocial en un moment donat.

• *Cast.* coyuntura económica.

consum *m.* Apropiació final dels béns o els serveis per a ús o propietat del públic.

• *Cast.* consumo.

contracte *m.* **1.** Acord de dues o més voluntats adreçat a produir efectes jurídics. **2.** Acta o document que enregistra un contracte.

• *Cast.* contrato.

contribució *f.* Quota que els particulars paguen a l'estat per subvencionar les despeses públiques.

• *Cast.* contribución.

contribuent *m. i f.* Persona que paga una contribució.

• *Cast.* contribuyente.

cost *m.* Preu, valor (d'una cosa).

• *Cast.* coste.

cotització *f.* Preu de venda obligatori vigent per a un títol, un producte, un article o una mercaderia.

• *Cast.* cotización.

cotitzar *v.* **1. tr.** Assignar el preu d'un valor en la borsa. **2. intr.** En una recaptació, cobrar de cadascú la part que li ha sigut imposada de pagar.

• *Cast.* cotizar.

crèdit *m.* **1.** En un compte obert a algú, part on són inscrits els valors que se li acrediten. **2.** Intercanvi no simultani entre la prestació i la contraprestació de béns, de

diners o de serveis.

- *Cast.* crédito.

creditor -a *m. i f.* Que té dret a demanar el pagament d'un deute.

- *Cast.* acreedor -a.

creixement econòmic Increment de la capacitat productiva d'un estat i també dels recursos disponibles.

- *Cast.* crecimiento económico.

crisi *f.* **1.** Pertorbació de l'activitat econòmica per raons inherents al seu funcionament. **2.** Fase greu que travessa la indústria, el comerç, etc.

- *Cast.* crisis.

cupó *m.* Cadascuna de les divisions dels títols de renda.

- *Cast.* cupón.

D

dèbit *m.* **1.** Anotació feta en el deure d'un compte. **2.** Allò que és degut per algú.

- *Cast.* débito, deuda *f.*

deduir *v. tr.* Rebaixar (una partida) d'alguna quantitat.

- *Cast.* deducir.

dèficit *m.* Excés, en un compte, de les despeses sobre els ingressos.

- *Cast.* déficit.

deflació *f.* Situació en què la baixa de preus, fruit d'una insuficiència de demanda, determina un augment del valor del diner.

- *Cast.* deflación.

demanda *f.* Quantitat de productes o de serveis que un comprador està disposat a adquirir.

- *Cast.* demanda.

depreciació *f.* Disminució del valor o del preu d'una cosa.

- *Cast.* depreciación.

depressió *f.* Fase del cicle econòmic de baixa activitat.

- *Cast.* depresión.

descobert *m.* Situació que resulta de l'existència de saldos deutors en el compte corrent bancari.

- *Cast.* descubierto.

descompte *m.* Quantitat deduïda de l'import d'un deute o una obligació.

- *Cast.* descuento.

desembors *m.* **1.** Acció de desemborsar. **2.** Quantitat desemborsada.

- *Cast.* desembolso.

desemborsar *v. tr.* Pagar una quantitat de diners.

- *Cast.* desembolsar.

desenvolupament *m.* Procés pel qual es varien les condicions naturals del creixement econòmic d'una àrea determinada i es provoca un augment i una distribució millor de la renda total.

- *Cast.* desarrollo.

desfalcar *v. tr.* Sostroure fraudulentament una quantitat que es té sota custòdia.

- *Cast.* desfalcar.

desgravació *f.* **1.** Acció i efecte de desgravar. **2.** Determinació de les rendes o els patrimonis completament lliures d'imposició.

- *Cast.* desgravación.

desgravar *v. tr.* Rebaixar l'impost sobre determinat objecte.

- *Cast.* desgravar.

desocupació *f.* Inactivitat forçosa deguda a la manca de treball.

- *Cast.* paro *m.*, desempleo *m.*

despesa *f.* **1.** Utilització i valor dels béns o serveis necessaris per a dur a terme una activitat econòmica de producció, de consum o d'acumulació. **2.** Adquisició o pagament dels béns utilitzats en el procés productiu.

- *Cast.* gasto *m.*

deure *v. tr.* Haver de donar o de pagar una quantitat a algú.

- *Cast.* deber.

deute *m.* **1.** Quantitat (diners, béns o serveis) que una persona o un organisme deu. **2. deute amortitzable** Quantitat que cal tornar en una data de venciment determinada. **3. deute exterior** Deute públic

emés en moneda estrangera els títols representatius del qual són subscrits per ciutadans d'altres estats. **4. deute flotant** Un deute públic que té un termini. **5. deute públic** Endeutament de l'estat per la venda de títols representatius d'aquest deute en el mercat.

• *Cast.* **1.** deuda *f.* **2.** deuda amortizable. **3.** deuda exterior. **4.** deuda flotante. **5.** deuda pública.

deutor -a *adj.* i *m.* i *f.* Que deu, que té un deute o deutes.

• *Cast.* deudor -a.

devaluació *f.* Reducció, que fa el govern del valor d'una unitat monetària respecte a les dels altres estats.

• *Cast.* devaluación.

devaluar *v. tr.* Rebaixar o disminuir el valor d'alguna cosa, especialment de la moneda.

• *Cast.* devaluar.

diner *m.* (usat generalment en *pl.*) **1.** Contrapartida en la compravenda de béns i de serveis. **2.** Suma de moneda.

• *Cast.* dinero.

dipòsit *m.* Assentament en la comptabilitat d'un banc que indica que un client determinat li és creditor d'una certa quantitat.

• *Cast.* depósito.

dividend *m.* Part dels beneficis que una societat distribueix periòdicament entre els seus accionistes.

• *Cast.* dividendo.

divisa *f.* Moneda estrangera i qualsevol altre mitjà de pagament vàlid a l'estranger.

• *Cast.* divisa.

dret fiscal Part del dret administratiu relatiu a la finança pública que regula l'obtenció dels ingressos estatals, especialment a través del sistema impositiu, i llur utilització en les despeses públiques.

• *Cast.* derecho fiscal.

E

economia *f.* **1.** Administració ordenada dels béns d'una comunitat (estat, establiment, família, etc.). **2.** Ciència que investiga les condicions i lleis que regulen la producció, la distribució i el consum de les riqueses. **3.** *pl.* Allò que s'estalvia en la gestió d'una empresa. **4. economia de mercat** Sistema de producció en què predominen les relacions mercantils. **5. economia oberta** Sistema econòmic en què les transaccions comercials exteriors tenen un lloc important. **6. economia tancada** Sistema econòmic en el qual no es dona cap mena d'intercanvi amb l'exterior.

• *Cast.* **1.** i **2.** economía. **3.** economías. **4.** economía de mercado. **5.** economía abierta. **6.** economía cerrada.

efecte de comerç Títol de crèdit que reconeix l'obligació de pagar, en data fixa, una quantitat determinada.

• *Cast.* efecto de comercio.

efecte renda Variació en la demanda d'un bé quan el poder adquisitiu dels consumidors augmenta.

• *Cast.* efecto renta.

efectes públics Documents de crèdit emesos per l'estat o uns altres organismes dependents.

• *Cast.* efectos públicos.

efectiu *m.* **1.** Disponibilitats líquides, en moneda nacional, d'una persona o empresa. **2. en efectiu** En diner comptant o en paper moneda.

• *Cast.* **1.** efectivo. **2.** en efectivo.

eixugar *v. tr.* Liquidar, pagar totalment, un deute, un dèficit, etc.

• *Cast.* enjugar.

eludir impostos Evitar amb subterfugis o habilitat el pagament dels impostos.

• *Cast.* eludir impuestos.

emetre *v. tr.* Posar en circulació valors com bitllets, diners, títols, obligacions, etc.

• *Cast.* emitir.

emissió *f.* Acció i efecte d'emetre diners, títols, obligacions, bons, etc.

• *Cast.* emisión.

empresa *f.* Unitat economicojurídica que duu a terme la síntesi dels elements de la producció, per a l'obtenció de béns o de serveis destinats al canvi.

• *Cast.* empresa.

empresari -ària *m. i f.* **1.** Persona que té part en una empresa. **2.** Propietari d'una empresa que n'assumeix la direcció. **3.** Persona, natural o jurídica, per compte de la qual es fa un treball a canvi d'una remuneració.

• *Cast.* empresario -ia.

emprèstit *m.* **1.** Manlleu. **2. esp.** Manlleu que un govern, institució pública o empresa privada obté per subscripció, tot obligant-se a pagar-ne els interessos i a tornar-ne l'import en un període determinat.

• *Cast.* empréstito, préstamo.

encarir *v.* **1. tr.** Apujar el preu d'alguna cosa, fer la cara o més cara. **2. intr.** Esdevenir més car.

• *Cast.* encarecer.

endarreriments *m. pl.* Rendes vençudes però no pagades.

• *Cast.* atrasos.

endeutar *v. 1. tr.* Fer contraure un deute o

- deutes a algú. **2. pron.** Contraure un deute o deutes amb una persona física o jurídica.
- *Cast.* endeudar.
- erari** *m.* Tresor públic.
- *Cast.* erario.
- especulació** *f.* Operació efectuada en previsió d'una modificació en l'estructura de preus, per tal d'obtenir uns guanys extraordinaris.
- *Cast.* especulación.
- especular** *v. intr.* Comerciar aprofitant-se de la fluctuació d'un preu.
- *Cast.* especular.
- estabilitat** *f.* Situació d'un sistema econòmic en el qual les condicions d'equilibri són consistents.
- *Cast.* estabilidad.
- estabilització** *f.* Aplicació de mesures de política econòmica per a evitar desajustos greus de les magnituds econòmiques.
- *Cast.* estabilización.
- estalvi** *m.* Part de la renda no gastada en consum.
- *Cast.* ahorro.
- estalviar** *v. tr.* **1.** Guardar una part del diner de què es disposa. **2.** Reduir una part del consum o de l'ús que es fa d'una cosa. **3.** Deixar de gastar o de manllevar.
- *Cast.* ahorrar.
- estim** *m.* Valor que es fixa a un bé i que correspon al seu valor real, preu just.
- *Cast.* justiprecio.
- estimar** *v. tr.* Determinar el valor d'un bé, fixar-ne el preu just.
- *Cast.* justipreciar.
- estoc** *m.* **1.** Volum de primeres matèries i productes acabats de què disposa una empresa en un moment determinat. **2. estoc monetari** Quantitat de moneda existent en un país en un moment determinat.
- *Cast.* **1.** stock. **2.** stock monetario.
- euro** *m.* Unitat monetària composta per una valoració conjunta de les monedes de tots els estats membres de la Unió Europea.
- *Cast.* euro.
- exacció** *f.* Acció i efecte d'exigir el pagament d'impostos, tributs, multes, etc.
- *Cast.* exacción.
- excedent** *m.* Part del producte social que sobrepassa el valor dels factors de producció emprats per a obtenir-lo.
- *Cast.* excedente.
- exercici** *m.* Període legal d'un pressupost d'ingressos i despeses.
- *Cast.* ejercicio.
- exportació** *f.* **1.** Acció i efecte d'exportar. **2.** Béns i serveis d'un país que són exportats.
- *Cast.* exportación.
- exportar** *v. tr.* Transportar i vendre en un país estranger els productes propis.
- *Cast.* exportar.

F

factor de producció Cadascun dels elements que, combinats en unes proporcions determinades, permeten la producció de béns i serveis i possibiliten la percepció d'uns ingressos.

- *Cast.* factor de producció.

factura *f.* **1.** Document que acompanya el lliurament de mercaderies o la prestació de serveis amb les seues característiques i preus. **2. factura proforma** Document amb què un venedor notifica al comprador per endavant el cost d'una comanda, sense exigir-ne el pagament.

- *Cast.* **1.** factura. **2.** factura pro forma.

fallida *f.* **1.** Situació del comerciant o l'industrial que, per circumstàncies econòmiques adverses, ha deixat de complir habitualment els seus pagaments. **2. fer fallida** Cessar en un negoci per no poder afrontar les obligacions concretes.

- *Cast.* **1.** quiebra. **2.** quebrar.

fer un capmàs Establir a ull un preu global per a un conjunt de coses que s'han de baratar totes juntes.

- *Cast.* calcular un precio global.

finança *f.* **1.** Maneig d'afers monetaris d'un volum considerable. **2. finances públiques** Conjunt de procediments emprats per l'estat per recollir uns ingressos amb vista a efectuar unes despeses públiques.

- *Cast.* **1.** finanza. **2.** finanzas públicas.

finançar *v. tr.* Aportar els recursos necessaris per al funcionament d'una empresa o la realització d'una activitat.

- *Cast.* financiar.

fisc *m.* Conjunt dels recursos de què disposa l'estat, provinents de la recaptació d'impostos.

- *Cast.* fisco.

fluctuació *f.* Variació experimentada en el curs general de l'activitat econòmica o en una magnitud econòmica.

- *Cast.* fluctuación.

flux *m.* Corrent de recursos establert entre sectors, agents econòmics o àrees geogràfiques.

- *Cast.* flujo.

fons *m. inv.* **1.** Cabal de què pot disposar una persona física o jurídica. **2. fons d'amortització** Part dels beneficis no distribuïts de l'empresa que aquesta destina a l'amortització del capital fix. **3. fons de reserva** Part dels beneficis no distribuïts de l'empresa que aquesta destina a despeses específiques, com noves inversions i previsió d'impostos.

- *Cast.* **1.** fondos. **2.** fondos de amortización. **3.** fondos de reserva.

franquícia *f.* Exempció del pagament de certs drets o serveis públics.

- *Cast.* franquicia.

frau *m.* Acció de falsejar les declaracions al fisc per tal d'eludir les obligacions fiscals.

- *Cast.* fraude.

fusió *f.* Agrupació d'empreses industrials o comercials per a formar una nova unitat econòmica.

- *Cast.* fusión.

G

gastar *v. tr.* Usar diners per obtenir alguna cosa, despendre.

- *Cast.* gastar.

gestió *f.* Conjunt d'operacions administratives sobre certs béns, fetes per una o més persones en nom de llurs propietaris i amb l'objecte d'obtenir-ne resultats beneficiosos.

- *Cast.* gestión.

gir *m.* **1.** Acció de girar una lletra, un taló o qualsevol instrument de crèdit. **2.** Conjunt

d'operacions i negocis d'un establiment mercantil o industrial.

- *Cast.* giro.

gravamen *m.* **1.** Càrrega, obligació onerosa. **2.** Càrrega que afecta un bé immoble i, per extensió, els béns mobles, en benefici d'un tercer.

- *Cast.* gravamen.

guany *m.* Utilitat econòmica que resulta d'un contracte, d'una empresa mercantil.

- *Cast.* ganancia *f.*

H

haver *m.* Béns o drets que hom posseeix.

- *Cast.* haber.

herència *f.* Massa de drets, obligacions i béns que, mort el causant (titular), poden ser transmesos a un tercer, dit *hereu* o *legatari*.

- *Cast.* herencia.

heretar *v. tr.* Succeir en la propietat del

patrimoni d'un difunt.

- *Cast.* heredar.

hipoteca *f.* Dret donat per contracte a un creditor sobre una propietat del deutor.

- *Cast.* hipoteca.

hisenda *f.* Conjunt de béns i riqueses que hom té.

- *Cast.* hacienda.

import *m.* Preu d'una cosa, quantitat de diners que val un bé o que s'ha de pagar per un crèdit o deute.

- *Cast.* importe, montante.

importació *f.* Conjunt de béns i serveis que un país importa.

- *Cast.* importación.

importar *v. tr.* Comprar a un país estranger els seus productes.

- *Cast.* importar.

imposable *adj.* Dit de la part de riquesa que és objecte possible d'impost.

- *Cast.* imponible.

imposar *v. tr.* Posar diners a rèdit o en dipòsit.

- *Cast.* imponer.

impost *m.* **1.** Contribució imposada per l'estat a cada ciutadà. **2. eludir impostos** Evitar amb subterfugis o habilitat el pagament dels impostos.

- *Cast.* **1.** impuesto. **2.** eludir impuestos.

incentius *m. pl.* Estímuls dirigits als diferents agents per interessar-los en la promoció dels processos econòmics.

- *Cast.* incentivos.

indemnitzar *v. tr.* Rescabalar algú dels danys que li ha causat alguna cosa.

- *Cast.* indemnizar.

inflació *f.* Increment generalitzat i persistent dels preus de les mercaderies i dels serveis.

- *Cast.* inflación.

infraestructura *f.* **1.** Conjunt d'elements de base que faciliten el funcionament del sistema productiu. **2.** Base o estructura econòmica d'una societat.

- *Cast.* infraestructura.

ingrés [*pl. -essos*] *m.* **1.** Acció i efecte d'ingressar. **2.** Forma en què s'efectua l'apropiació dels béns produïts en un període pels diferents grups socials.

- *Cast.* ingreso.

ingressar *v. tr.* **1.** Entrar, passar a formar part del capital. **2.** Dipositar a la caixa, a la banca, etc.

- *Cast.* ingresar.

input (flux d'entrada) *m.* Entrada d'un factor de producció com a part integrant d'un procés productiu.

- *Cast.* input.

input-output (taules de fluxos) Instrument analític usat per a descriure el funcionament de l'activitat econòmica.

- *Cast.* input-output.

insolvent *adj.* Que no té per a pagar el que deu.

- *Cast.* insolvente.

interés [*pl. -essos*] *m.* **1.** Guany que dona a algú un capital que ha prestat o que se li deu. **2. tipus d'interés** Percentatge que hom paga per l'ús del capital manllevat.

- *Cast.* **1.** interés. **2.** tipo de interés.

interessar *v. tr.* Fer participar algú en un negoci propi.

- *Cast.* interesar.

intraprenedoria *f.* Sistema de gestió i planificació d'una empresa en què aquesta ofereix ajudes econòmiques i llibertat d'acció als seus directius, per tal d'impulsar-ne l'esperit emprenedor i afavorir-hi la innovació.

- *Cast.* intrapreneurship.

inversió *f.* Despesa efectuada en béns de capital real en un període donat.

• *Cast.* inversión.

L

liberalisme econòmic Doctrina econòmica basada en la convicció que la llibertat de tots els comportaments individuals garanteix una producció òptima al mínim cost possible.

- *Cast.* liberalismo económico.

líquid -a **1.** *adj.* Dit de la quantitat que resulta una vegada efectuades les reduccions corresponents. **2.** *m.* Efectiu. **3.** **líquid imposable** Quantitat estimada o fixada oficialment sobre la qual cal aplicar la tributació corresponent a cada contribuent.

- *Cast.* **1.** líquido -da. **2.** líquido. **3.** líquido imponible.

liquidació *f.* Determinació del passiu i l'actiu d'un comerç, etc., que tanca.

- *Cast.* liquidación.

liquiditat *f.* **1.** Condició d'un actiu que permet la recuperació del valor de la inversió en comprar-lo immediatament. **2.** **liquiditat bancària** Quantitat de diner i de dipòsits a la vista al banc central que tenen els bancs per a afrontar les disminucions dels seus dipòsits.

- *Cast.* **1.** liquidez. **2.** liquidez bancaria.

llicència fiscal Impost directe que paguen les persones físiques per a poder desplegar qualsevol tipus d'activitat econòmica.

- *Cast.* licencia fiscal.

lliurar *v. tr.* Girar lletres o altres ordres de pagament contra fons del qui gira.

- *Cast.* librar, girar.

M

marge *m.* **1.** Diferència entre el preu de cost i el de venda d'un producte. **2. marge comercial** Marge que resta a la unitat econòmica encarregada de la distribució d'un producte. **3. marge de benefici** Marge que resta a l'empresari.

- *Cast.* **1.** margen. **2.** margen comercial. **3.** margen de beneficio.

màrqueting *m.* Aplicació d'un conjunt de tècniques planificades, coherents i dinàmiques per a obtenir un procés eficient de producció, distribució i venda de productes o serveis.

- *Cast.* *marketing*, mercadotecnia.

mercaderia *f.* Qualsevol article o gènere que pot ser objecte de tracte o venda.

- *Cast.* mercancía.

mercat *m.* **1.** Intercanvi de mercaderies per altres mercaderies o per diners. **2.** Conjunt d'activitats de compra i venda de mercaderies dutes a terme per oferents i demanants. **3. mercat comú** Acord d'integració econòmica pres entre diversos països. **4. mercat de valors** Borsa de valors. **5. mercat negre** Intercanvi il·legal o clandestí de mercaderies.

- *Cast.* **1.** i **2.** mercado. **3.** mercado común. **4.** mercado de valores. **5.** mercado negro.

moneda *f.* **1.** Metall fet encunyar per l'autoritat que serveix de mesura comuna del preu de les coses. **2.** Part de l'oferta monetària d'un país composta de bitllets més moneda metàl·lica. **3.** Unitat monetària pròpia d'un país. **4. moneda feble** Moneda que té un valor inestable. **5. moneda forta** Moneda que té un valor estable en el mercat internacional de canvis.

- *Cast.* **1., 2.** i **3.** moneda. **4.** moneda débil. **5.** moneda fuerte.

monopoli *m.* Forma de mercat en què l'oferta és concentrada en les mans d'un sol oferent i la demanda és atomitzada.

- *Cast.* monopolio.

morós -osa *adj.* Dit del deutor que retarda el pagament dels seus deutes.

- *Cast.* moroso -sa.

multinacional *f.* Empresa que actua i inverteix directament en diversos països alhora.

- *Cast.* multinacional.

N

negociació col·lectiva En una empresa, establiment de normes sobre regulació de salaris i altres aspectes laborals elaborades per acords entre la part social i l'empresarial i que superen la forma de contracte individual.

- *Cast.* negociación colectiva.

negociar *v. tr.* Ajustar el traspàs, l'endos-

sament, etc., d'un valor o d'un efecte.

- *Cast.* negociar.

net -a **1.** *adj.* Dit del benefici, etc., del qual s'han deduït totes les despeses. **2.** *m.* Part del patrimoni que recull els comptes representatius de les fonts pròpies de finançament d'una empresa.

- *Cast.* **1.** neto -ta. **2.** neto.

O

obligació *f.* Títol que representa quantitats prestables a una societat per un tercer i que no són part del capital de la societat.

- *Cast.* obligación.

oferta *f.* **1.** Quantitat de productes per a ser venuts. **2.** Mercaderia que s'ofereix a més bon preu.

- *Cast.* oferta.

oligopoli *m.* Control d'un mercat per un petit nombre d'empreses.

- *Cast.* oligopolio.

optimitzar *v. tr.* Millorar el procés de producció per tal d'obtenir-ne els millors rendiments.

- *Cast.* optimizar.

ordre de pagament Modalitat de transferència bancària pel la qual el client ingressa en caixa o autoritza perquè se li ingresse en compte l'import que desitja que siga pagat en efectiu al beneficiari.

- *Cast.* orden de pago.

P

pagament *m.* **1.** Acció de pagar. **2.** Allò que es dóna en pagament. **3.** Eixida d'efectiu, registrada com un abonament al compte de caixa.

- *Cast.* **1.** i **3.** pago. **2.** paga *f.*

pagaré [*pl. -és*] *m.* Document en què hom es compromet a pagar una certa quantitat en un termini fixat al creditor, tenidor del document.

- *Cast.* pagaré.

paritat *f.* Preu d'una moneda en termes d'una altra.

- *Cast.* paridad.

passiu *m.* Suma de tots els deutes que en un moment determinat té pendents una empresa.

- *Cast.* pasivo.

patrimoni *m.* **1.** Conjunt de béns, valors i crèdits que posseeixen una persona o una institució. **2.** Béns que una persona hereta dels seus ascendents.

- *Cast.* patrimonio.

patró -ona **1.** *m.* i *f.* Persona, individual o col·lectiva, que és propietària o contractista d'un comerç o d'una indústria, on hi ha obrers que treballen. **2.** *m.* Mecanisme pel qual els països efectuen els seus pagaments internacionals i equilibren la balança de pagaments.

- *Cast.* **1.** patrono -na. **2.** patrón.

pèrdua *f.* Resultat comptable negatiu.

- *Cast.* pérdida.

període d'explotació Temps que es preveu com a necessari des de la realització d'una inversió productiva fins a la seua recuperació.

- *Cast.* período de explotación.

pesseta *f.* Unitat monetària de l'estat espanyol.

- *Cast.* peseta.

pla econòmic Conjunt de disposicions preses amb vista a l'execució d'un projecte que interessa una activitat econòmica.

- *Cast.* plan económico.

plusvàlua *f.* Diferència entre el valor incorporat a la producció pel treball i el valor retornat als treballadors en forma de salari.

- *Cast.* plusvalía.

poder adquisitiu Quantitat de béns o de serveis que es pot adquirir amb una determinada quantitat de diners.

- *Cast.* poder adquisitivo.

pressió fiscal Relació entre els impostos que han sigut recaptats i la renda nacional.

- *Cast.* presión fiscal.

pressupost *m* **1.** Càlcul anticipat de les despeses i els ingressos d'una unitat econòmica o entitat per a un període de temps determinat. **2.** Quantitat de diners destinada per a una finalitat concreta. **3. pressupost públic** Document que recull els ingressos i les despeses que tindrà una entitat pública durant un període determinat (generalment anual).

- *Cast.* **1.** i **2.** presupuesto. **3.** presupuesto público.

préstec *m.* Contracte segons el qual una persona o entitat social rep d'una altra una quantitat determinada de diners, amb la condició de retornar-los en uns terminis i unes condicions preestablits.

- *Cast.* préstamo.

preu *m.* Valor en què és estimat un objecte qualsevol.

- *Cast.* precio.

prima *f.* **1.** Suma que, en certes operacions de borsa, el comprador paga al venedor pel dret d'anul·lar el contracte. **2.** Excedent del preu de cessió d'un valor sobre el nominal. **3.** Quantitat que constitueix un sobrepreu, comissió, premi, etc.

- *Cast.* prima.

producció *f.* Conjunt d'activitats humanes acomplides mitjançant la utilització de recursos naturals i mitjans de producció per tal d'obtenir béns que satisfacen les necessitats humanes.

- *Cast.* producción.

producte *m.* **1.** Resultat del procés

productiu. **2.** Agregat que indica el valor total dels productes finals elaborats en un estat, o a qualsevol altre àmbit territorial, durant un temps determinat, normalment un any. **3. producte interior brut (PIB)** Agregat que coincideix amb el PNB, amb la deducció prèvia del produït pels factors estrangers situats a l'interior. **4. producte nacional brut (PNB)** Valors a preus de mercat dels béns i serveis finals produïts en un estat durant un període de temps determinat. **5. producte nacional net (PNN)** Valor a preus de mercat de la producció neta d'un estat en un període de temps determinat.

- *Cast.* **1.** i **2.** producto. **3.** producto interior bruto. **4.** producto nacional bruto. **5.** producto nacional neto.

Q

quitament *m.* Acció de quitar un deute, de pagar-lo o d'alliberar-lo.

• *Cast.* quita *f.*, quitación *f.*

quitança *f.* **1.** Quitament. **2.** Escrit en el qual hom reconeix algú quiti d'un deute.

• *Cast.* **1.** quita. **2.** finiquito *m.*

quitar *v. tr.* **1.** Lliurar d'una obligació pecunària. **2.** Pagar prou per compensar una

despesa feta.

• *Cast.* **1.** quitar. **2.** saldar, pagar.

quota *f.* **1.** Part de pagament que toca a cadascú. **2.** En el comerç internacional, mesures que limiten directament la quantitat de béns o serveis que es poden exportar o importar.

• *Cast.* cuota.

R

rebut *m.* Escrit signat en què hom reconeix haver rebut d'algú diners o una altra cosa.

- *Cast.* recibo.

recaptar *v. tr.* Percebre drets, impostos.

- *Cast.* recaudar.

recessió *f.* Fase del cicle econòmic caracteritzada per una disminució de l'activitat econòmica.

- *Cast.* recesión.

reconversió *f.* Procés a través del qual l'estructura productiva d'un estat, o d'un sector econòmic concret, s'adapta a una nova tecnologia, a un nou context social, etc.

- *Cast.* reconversión.

recuperació *f.* Etapa del cicle econòmic que enllaça la contracció amb l'expansió o prosperitat.

- *Cast.* recuperación.

recursos *m. pl.* **1.** Disponibilitats totals en béns produïts o recursos naturals de què disposa una empresa per portar endavant les activitats econòmiques. **2. recursos d'altri (o de tercers o aliens)** Recursos aportats per persones estranyes als propietaris o socis d'una empresa, per al seu finançament, normalment exigibles a un cert termini. **3. recursos econòmics** Disponibilitats en béns produïts o recursos naturals, amb què compta un individu o una comunitat, susceptibles de ser utilitzats en activitats econòmiques diverses o en la satisfacció directa de necessitats humanes. **4. recursos propis** Recursos constituïts per aportacions dels propietaris de l'empresa, per beneficis no distribuïts,

o per determinades provisions i previsions, els quals financen normalment part de l'actiu fix de l'empresa.

- *Cast.* **1.** recursos. **2.** recursos ajenos. **3.** recursos económicos. **4.** recursos propios.

rèdit *m.* Compensació dinerària deguda a la pèrdua de disponibilitat d'un capital durant un període de temps determinat.

- *Cast.* rédito.

reembors *m.* **1.** Restitució d'una quantitat a qui prèviament l'havia desemborsada. **2.** Cobrament, per part del creditor, de la quantitat desemborsada. **3. contra reembors** Forma de compravenda diferida en què es paga en rebre la mercaderia objecte del contracte.

- *Cast.* **1.** i **2.** reembolso. **3.** contra reembolso.

reestructuració *f.* Procés d'adequació d'un sector productiu, amb una nova combinació de factors, per obtenir més productivitat.

- *Cast.* reestructuración.

reexportació *f.* Exportació de mercaderies prèviament importades, que no han pagat drets duaners, després de ser sotmeses a una certa elaboració.

- *Cast.* reexportación.

reintegrament *m.* Devolució que es fa al tresor públic de quantitats pagades per aquest o que no foren ingressades per diferents motius.

- *Cast.* reintegro.

renda *f.* **1.** Allò que s'obté com a conseqüència de la propietat d'un actiu material o financer, per unitat de temps. **2.**

renda fiscal *f.* Avaluació de l'oscil·lació del patrimoni d'una persona física o jurídica en un interval de temps donat, que serveix per a calcular la base imposable de determinats valors.

- *Cast.* **1.** renta. **2.** renta fiscal.

rendibilitat *f.* **1.** Qualitat de rendible. **2.** Representació de la relació entre un capital invertit i els rendiments nets que proporciona.

- *Cast.* rentabilidad.

rendible *adj.* Que té rendibilitat.

- *Cast.* rentable.

rendiment *m.* **1.** Resultat que es deriva de l'actuació pròpia d'una determinada unitat econòmica referida a un cert període. **2.** Retribució que hom percep per un capital invertit.

- *Cast.* rendimiento.

retenció *f.* Suspensió total o parcial del pagament del sou per tal de satisfer-hi algun deute o un impost.

- *Cast.* retención.

riquesa *f.* Conjunt de béns econòmics disponibles per a un subjecte o una societat.

- *Cast.* riqueza.

romanent *m.* Beneficis d'una empresa que després de la distribució d'aquells resten pendents d'aplicació.

- *Cast.* remanente.

ròssec *m.* **1.** Paga o renda vençuda i no cobrada. **2.** Quantitat residual d'un compte que passa a formar part d'un compte nou. **3.** Suma de les partides d'una columna que passa a figurar com a sumand de la columna següent.

- *Cast.* **1.** atraso. **2.** i **3.** suma y sigue.

S

salari *m.* Rendes rebudes pel treballador en contrapartida al seu treball.

- *Cast.* salario.

saldar *v. tr.* Satisfer d'un compte allò que resta a pagar.

- *Cast.* saldar.

saldo *m.* Diferència en un compte entre el dèbit i el crèdit.

- *Cast.* saldo.

sanejament *m.* Acció de dur a terme operacions reals o comptables encaminades a obtenir grans beneficis, ja siga a curt o a llarg termini.

- *Cast.* saneamiento.

sistema econòmic Conjunt coherent de relacions capaç d'explicar els objectius i els mitjans de l'organització econòmica total de la societat.

- *Cast.* sistema económico.

sistema fiscal Conjunt d'instruments establits per l'administració per regular l'obtenció de recursos provinents especialment de la recaptació d'impostos.

- *Cast.* sistema fiscal.

solvència *f.* Indicador de la capacitat econòmica d'una persona o entitat social.

- *Cast.* solvencia.

sou *m.* Salari.

- *Cast.* sueldo.

subhasta *f.* Sistema de venda pública consistent a atorgar una cosa al millor postor.

- *Cast.* subasta.

subjecte econòmic Persona individual o organisme col·lectiu que constitueix un centre o una unitat de decisió respecte a les qüestions econòmiques.

- *Cast.* sujeto económico.

subsidi *m.* Ajuda econòmica concedida, normalment amb caràcter oficial, per a subvenir a determinades necessitats, individuals o col·lectives.

- *Cast.* subsidio.

subvenció *f.* Ajuda econòmica (pública o privada) concedida a activitats o institucions determinades.

- *Cast.* subvención.

suspensió de pagaments Situació d'insolvència transitòria d'un comerciant, legalment inscrit en el registre corresponent.

- *Cast.* suspensión de pagos.

T

talonari *m.* Llibre o quadern que conté xecs, numerats correlativament, que les entitats financeres lliuren als seus clients per poder fer retirades de fons.

- *Cast.* talonario.

targeta de crèdit Petit full rectangular, generalment de matèria plàstica, emés per una entitat financera, que s'utilitza per a fer pagaments, sense necessitat de fer-ne efectiu l'import immediat.

- *Cast.* tarjeta de crédito.

tarifa *f.* Preu estipulat, presentat generalment en forma de taula o catàleg, per determinats serveis, drets a pagar, impostos, etcètera.

- *Cast.* tarifa.

taxa *f.* **1.** Preu, import, mesura o percentatge en què es taxa alguna cosa. **2. taxa de canvi** Preu d'una divisa estrangera en termes de la unitat monetària nacional.

- *Cast.* **1.** tasa. **2.** tasa de cambio.

taxar *v. tr.* Fixar, per part de l'autoritat, el preu o límit a què s'ha de vendre una

mercaderia, i també l'import d'un dret a percebre.

- *Cast.* tasar.

termini *m.* Cadascun dels pagaments parcials que es fan a temps fixats fins a completar una suma a pagar.

- *Cast.* plazo.

títol *m.* Document que estableix la propietat d'un actiu financer o material.

- *Cast.* título.

tràfic *m.* Comerç, activitat desplegada en l'intercanvi de mercaderies entre països, poblacions o individus.

- *Cast.* tráfico.

transferència *f.* Operació a través de la qual s'efectua un traspàs de fons d'un compte bancari a un altre.

- *Cast.* transferencia.

tesor públic Cabals de què disposa l'estat, erari.

- *Cast.* tesoro público.

tribut *m.* Impost, contribució.

- *Cast.* tributo.

V

vaga *f.* Aturada col·lectiva de la faena que fan els assalariats per obtenir alguna reivindicació (millora de sou, de condicions de treball, etc.).

- *Cast.* huelga.

val *m.* Document estés a favor d'una persona on es fa constar l'obligació que contrau qui signa de pagar una determinada quantitat dins del termini fixat.

- *Cast.* vale.

valor *m.* **1.** Qualitat de determinats béns equiparats a una certa quantitat de diners.

2. Títols representatius de participació en els havers d'una societat, de quantitats prestades, de mercaderies, de serveis, etc.

3. valor afegit Conjunt de remuneracions (valors, beneficis, interessos, etc.) generades en la realització de l'activitat productiva.

- *Cast.* **1.** i **2.** valor. **3.** valor añadido.

variable econòmica Cadascun dels elements mesurables canviant emprats per a descriure els fenòmens econòmics i les seues relacions.

- *Cast.* variable econòmica.

venal *adj.* **1.** Destinat a ser venut, susceptible de ser adquirit amb diners. **2.** Dit del valor comercial d'un objecte.

- *Cast.* venal.

venciment *m.* Data en què s'ha de complir el termini d'una obligació.

- *Cast.* vencimiento.

venda *f.* **1.** Xifra de negocis i, en general, del nivell d'activitat d'una empresa. **2.**

venda a dipòsit Transferència de mercaderies a algú, condicionant-ne el pagament efectiu a una posterior venda a tercers.

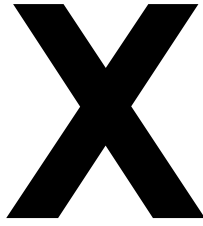
- *Cast.* **1.** venta. **2.** v. a depósito.

vendre *v. tr.* **1.** Oferir un gènere o una mercaderia per a qui en vulga comprar. **2.** Transferir alguna cosa a algú a canvi d'una quantitat de diners.

- *Cast.* vender.

volum de negoci Total de transaccions comercials efectuades durant un exercici econòmic.

- *Cast.* volumen de negocio.

xec m. **1.** Document de crèdit (anomenat també *taló*) pel qual el titular d'un compte bancari dóna una ordre de pagament al banc de la totalitat o d'una part dels fons que tinga disponibles en el compte. **2. xec barrat** Xec que travessen dues ratlles paral·leles i que només pot ser cobrat ingressant-lo en un compte bancari. **3. xec confirmat** Xec que el banc lliurat registra o

confirma mitjançant una declaració escrita en el mateix document o acreditant l'existència de fons per a atendre'n el pagament. **4. xec en descobert** Xec que no es pot fer efectiu per falta de provisió de fons en el compte.

• *Cast.* **1.** cheque. **2.** cheque barrado. **3.** cheque conformado. **4.** cheque en descubierto.

VOCABULARI CASTELLÀ-VALENCIÀ

A

abaratat abaratar.
abono abonament.
absorción absorció.
acción acció.
acreedor -a creditor -a.
activo actiu.
adelantar bestraure.
ahorrar estalviar.
ahorro estalvi.
alza alça.
amortización 1. amortització. 2. **amortización contable** amortització comptable. 3. **amortización financiera** amortització financera.

amortizar amortitzar.
ampliación de capital ampliació de capital.
análisis económico anàlisi econòmica.
anticipar bestraure.
anticipo acompte, bestreta.
apreciar apreciar.
arancel aranzel.
asalariado -ada assalariat -ada.
asiento assentament.
atraso ròssec.
atrasos endarreriments.
auditoría auditoria.
autarquía autarquia.

B

baja 1. baixa. 2. **estado de baja** estat de baixa.
bajón baixa.
balance balanç.
balanza 1. balança. 2. **balanza comercial** balança comercial. 3. **balanza de pagos** balança de pagaments.
banca banca.
banco banc.
barato -ta barat -a.
base 1. base. 2. **base económica** base econòmica. 3. **base imponible** base imposable. 4. **base liquidable**

base liquidable.
beneficio benefici.
bien 1. bé. 2. **bien inmueble** bé immoble. 3. **bien mueble** bé moble. 4. **bienes de equipo** béns d'equipament.
billete (o **billete de banco**) bitllet (o bitllet de banc).
bolsa 1. borsa. 2. **jugar a la bolsa** jugar a la borsa.
bonificación bonificació.
bono bo.
bursátil borsari -ària.

C

caja 1. caixa. 2. **caja de ahorros** caixa d'estalvis.
calcular un precio global fer un capmàs.
cámara cambra.
cambio 1. canvi. 2. **agente de cambio y bolsa** agent de canvi i borsa.
canon cànon.
capital 1. capital. 2. **capital social** capital social.
capitalismo capitalisme.
capitalización capitalització.
cargo càrrec.
cartera cartera.

caudal cabal.
cheque 1. xec, taló. 2. **cheque barrado** xec barrat. 3. **cheque conformado** xec confirmat. 4. **cheque en descubierto** xec en descobert.
cobertura cobertura.
cobrar cobrar.
cobro cobrament.
comercialización comercialització.
comerciar comerciar.
comercio 1. comerç. 2. **comercio al por mayor** (o **mayorista**) comerç a l'engròs. 3. **comercio al**

pormenor (o **minorista**) comerç al detall, a la menuda. **4. comercio exterior** comerç exterior. **5. comercio interior** comerç interior.
competencia competència.
competitivo -a competitiu -iva.
comprar comprar.
consumo consum.
contabilidad comptabilitat.
contante comptant.
contrato contracte.
contribución contribució.
contribuyente contribuent.
coyuntura económica conjuntura econòmica.

coste cost.
cotización cotització, canvi.
cotizar cotitzar.
crecimiento económico creixement econòmic.
crédito crèdit.
crisis crisi.
cuenta 1. compte. **2. cargar en cuenta** carregar en compte. **3. cuenta corriente bancaria** compte corrent bancari. **4. estado de cuentas** estat de comptes. **5. rendición de cuentas** rendició (o retiment) de comptes.
cuota quota.
cupón cupó.

D

deber deure.
débito dèbit.
deducir deduir.
déficit dèficit.
deflación deflació.
demanda demanda.
depósito dipòsit.
depreciación depreciació.
depresión depressió.
derecho fiscal dret fiscal.
desarrollo desenvolupament.
descubierto descobert.
descuento descompte.
desembolsar desemborsar.
desembolso desembors.
desempleo desocupació.

desfalcar desfalcar.
desgravación desgravació.
desgravar desgravar.
despedir donar comiat, acomiadar.
despido comiat.
deuda 1. dèbit, deute. **2. deuda amortizable** deute amortitzable. **3. deuda exterior** deute exterior. **4. deuda flotante** deute flotant. **5. deuda pública** deute públic.
deudor -a deutor -a.
devaluación devaluació.
devaluar devaluar.
dinero diner, diners.
dividendo dividend.
divisa divisa.

E

economía 1. economia. **2. economías** economies. **3. economía abierta** economia oberta. **4. economía cerrada** economia tancada. **5. economía de mercado** economia de mercat.
ecu ecu.
echar donar comiat.
efectivo 1. efectiu. **2. en efectivo** en efectiu.
efecto de comercio efecte de comerç.
efecto renta efecte renda.
efectos públicos efectes públics.
ejercicio exercici.
eludir impuestos eludir impostos.
emisión emissió.
emitir emetre.
empresa empresa.

empresario -ia empresari -ària.
empréstito emprèstit.
encarecer encarir.
endeudar endeutar.
enjugar eixugar.
erario erari.
especulación especulació.
especular especular.
estabilidad estabilitat.
estabilización estabilització.
exacción exacció.
excedente excedent.
exportación exportació.
exportar exportar.

F

factor de producción factor de producció.
factura 1. factura. **2. factura pro forma** factura pro-forma.
financiar finançar.
finanza 1. finança. **2. finanzas públicas** finances públiques.
finiquito quitança.
fisco fisc.

fluctuación fluctuació.
flujo flux.
fondo 1. fons. **2. fondo de amortización** fons d'amortització. **3. fondo de reserva** fons de reserva.
franquicia franquícia.
fraude frau.
fusión fusió.

G

ganancia guany.
gastar gastar.
gasto despesa.
gestión gestió.

girar lliurar.
giro gir.
gravamen gravamen.

H

haber haver.
hacienda hisenda.
heredar heretar.

herencia herència.
hipoteca hipoteca.
huelga vaga.

I

imponer imposar.
imponible imposable.
importación importació.
importar importar.
importe import.
impuesto 1. impost. **2. eludir impuestos** eludir impostos.
incentivos incentius.
indemnizar indemnitzar.
inflación inflació.
infraestructura infraestructura.

ingresar ingressar.
ingreso ingrés.
input *input* (o flux d'entrada).
input-output *input-output* (o taules de fluxos).
insolvente insolvent.
intercambio bescanvi.
interés 1. interés. **2. tipo de interés** tipus d'interés.
interesar interessar.
intrapreneurship intraprenedoria.
inversión inversió.

J

justipreciar estimar, apreuar.

justiprecio estim, apreuament.

L

liberalismo económico liberalisme econòmic.

librar lliurar.

licencia fiscal llicència fiscal.

liquidación liquidació.

liquidez 1. liquiditat. 2. **liquidez bancaria** liquiditat bancària.

líquido -da 1. líquid -a. 2. **líquido imponible** líquid imposable.

M

margen 1. marge. 2. **margen comercial** marge comercial. 3. **margen de beneficio** marge de benefici.

marketing màrqueting.

mercado 1. mercat. 2. **mercado común** mercat comú. 3. **mercado negro** mercat negre. 4. **mercado de valores** mercat de valors.

mercadotecnia màrqueting.

mercancía mercaderia.

moneda 1. moneda. 2. **moneda débil** moneda feble.

3. **moneda fuerte** moneda forta.

monopolio monopoli.

montante import.

moroso -sa morós -osa.

multinacional multinacional.

N

negociación colectiva negociació col·lectiva.

negociar negociar.

neto -ta net -a.

O

obligación obligació.

oferta oferta.

oligopolio oligopoli.

optimizar optimitzar.

orden de pago ordre de pagament.

P

paga pagament.
pagaré pagaré.
pago pagament.
paridad paritat.
paro atur, desocupació.
pasivo passiu.
patrimonio patrimoni.
patrón patró.
patrono -na patró -ona.
pérdida pèrdua.
período de explotación període d'exploració.
peseta pesseta.
plan económico pla econòmic.
plazo termini.

plusvalía plusvàlua.
poder adquisitivo poder adquisitiu.
precio preu.
presión fiscal pressió fiscal.
préstamo préstec, acompte, emprèstit.
presupuesto 1. pressupost. 2. **presupuesto público** pressupost públic.
prima prima.
producción producció.
producto 1. producte. 2. **producto interior bruto** producte interior brut. 3. **producto nacional bruto** producte nacional brut. 4. **producto nacional neto** producte nacional net.

Q

quebrar fer fallida.
quiebra fallida.
quita quitament, quitança.

quitación quitament.
quitar quitar.

R

recaudar recaptar.
recesión recessió.
recibo rebut.
reconversión reconversió.
recuperación recuperació.
recursos 1. recursos. 2. **recursos ajenos** recursos aliens (o d'altri o de tercers). 3. **recursos económicos** recursos econòmics. 4. **recursos propios** recursos propis.
rédito rèdit.
reembolso 1. reembors. 2. **contra reembolso** contra

reembors.
reestructuración reestructuració.
reexportación reexportació.
reintegro reintegrament.
remanente romanent.
rendimiento rendiment.
renta 1. renda. 2. **renta fiscal** renda fiscal.
rentabilidad rendibilitat.
rentable rendible.
retención retenció.
riqueza riquesa.

S

salario salari.
saldar saldar, quitar.
saldo saldo.
saneamiento sanejament.
sistema económico sistema econòmic.
sistema fiscal sistema fiscal.

solvencia solvència.
stock 1. estoc. 2. **stock monetario** estoc monetari.
subasta subhasta.
subsidio subsidi.
subvención subvenció.
sueldo sou.

suelto canvi.
sujeto económico subjecte econòmic.

suma y sigue ròssec.
suspensión de pagos suspensió de pagaments.

T

talonario talonari.
tarifa tarifa.
tarjeta de crédito targeta de crèdit.
tasa 1. taxa. **2. tasa de cambio** taxa de canvi.
tasar taxar.

tesoro público tresor públic.
título títol.
tráfico tràfic.
transferencia transferència.
tributo tribut.

V

vale val.
valor 1. valor. **2. valor añadido** valor afegit.
valoración apreuament.
valorar apreuar.
variable económica variable econòmica.
venal venal.

vencimiento venciment.
vender vendre.
venta 1. venda. **2. venta a depósito** venda a dipòsit.
volumen de negocio volum de negoci.
vuelta canvi.